

БА 65724

ЯНКА БОБРЫК, АЛЕСЬ ЗВОНАК,
ЯНКА ТУМІЛОВІЧ

ПУНСОВАЕ РАНЬНЕ

ВЕРШЫ

22

КНІЖНІЦА „МАЛАДНЯК“

ЯНКА БОБРЫК, АЛЕСЬ ЗВОНАК,
ЯНКА ТУМІЛОВІЧ

ПУНСОВАЕ РАНЬНЕ

В Е Р Ш Ы

8 жнівн

ВЫДАЊНЕ ЦБ „МАЛАДНЯК“
М Е Н С К—1926

1-я Дзяржаўная друкарня.
Заказ № 231.
У ліку 2.000 экз.
Галоўлітбел № 13 993.

36-23458 R

П Р А Д М О В А

Выдаючы другі колектыўны зборнік вершаў, (пасля „Слуцкіх песьняроў“), рэдакцыйна-выдавецкі аддзел ЦБ Маладняка лічыць патрэбным сказаць некалькі слоў.

Гэты зборнік трох новых маладнякоўцаў зьмяшчае ў сябе чатыры асноўныя тэмы: працоўная Беларусь, прыдушаная Заходняя Беларусь, праца і—тое маладое, тое прыгожае маладое, што залівае душу хвалямі, што ўсплёскамі гэтых хваль зьвяртае думку на сінія вочы, на вясну... Жыцьцё!

Што можна сказаць аб самых творах?

Таварышы першы раз выступаюць са сваімі творамі на суд грамады, на суд рабоча-сялянскай моладзі. Ёсьць у гэтых творах шурпатасьці, ёсьць некаторыя пагрэшнасьці ў адносінах да чыстаты мовы. Але затое ёсьць шчырасьць, ёсьць юнацкая шчырасьць і бясспрэчная таленавітасьць.

Мала таго, ёсьць тое, чаго мы вымагам ад кожнага новага твору: шляхі на будучыну.

Спынімся на аднэй тэме—горад. Беларусь—у пераважнай большасьці—краіна сялянская.

Беларусы ня любяць гораду. Затым і процант іх у гарадох нязначны. Але жыццё ідзе. Перанасялёнасьць Беларусі вядзе нашу вёску да беспрацоўя. Трэба шукаць месца, дзе-б можна было скарыстаць вольныя рукі, даць ім працу і заробак. Выйсьце—у пашырэнні прамысловасьці. Наша рабоча-сялянская ўлада робіць усё магчымае, каб дасягнуць гэтага. І тут—пярсьцёнак, зачарованы пярсьцёнак—сялянства на фабрыкі, сялянства ў гарады. Адзін з нашых песьняроў—Ал. Звонак—належыць да гэтай катэгорыі,—ён муляр. І паслухайце, гляньце як у яго істоце адбіваецца змаганьне гэтых дзвюх сіл: вёска... горад...

Хай цяпер радней мне бурны горад,
Яго вуліц стогалосы гул,

Усё-ж я помню, помню я прасторы—
Не пазбыць жытнёвую тугу...

Што гэта? Нэўрастэнія кволага інтэлігэнта? Адкуль гэта туга, ды яшчэ „жытнёвая туга?“ Гэта спрадвечная цяга да зямлі, да вясковай працы, якая пазбудзецца толькі на працягу пакаленьняў за фабрычным варстатам, ля дынамо. Поэта, бадай, несьвядома заўважае гэта, калі далей кажа:

Нас усіх адзін імпэт вядзе,

Хоць і часта рознаю дарогай.

Не здарма-ж мы лічым перамогай

Кожны новы, потам зьліты, дзень...

У другіх двух поэтаў больш яскрава выступае вось гэта адчуваньне. У нітаваньні гораду з вёскай яны бачаць вобраз заўтрашняга. Так Туміловіч кажа:

Асілак сталёвы горнам
Пачаў распяляць новы лёс нам.
Паняслося рэха ў ваколіцу;
Прыбралася ў вопратку ніва.

І яны ад зямлі цягнуцца ў горад, каб тва-
рыць вось гэта нітаваньне, каб потым вяр-
нуцца на новае жніва.

Торба і Менск за плячыма,
Крывенькі кіёк у руках.
Наперадзе—мэта, радзіма
І ліпа з сукямі на дах...

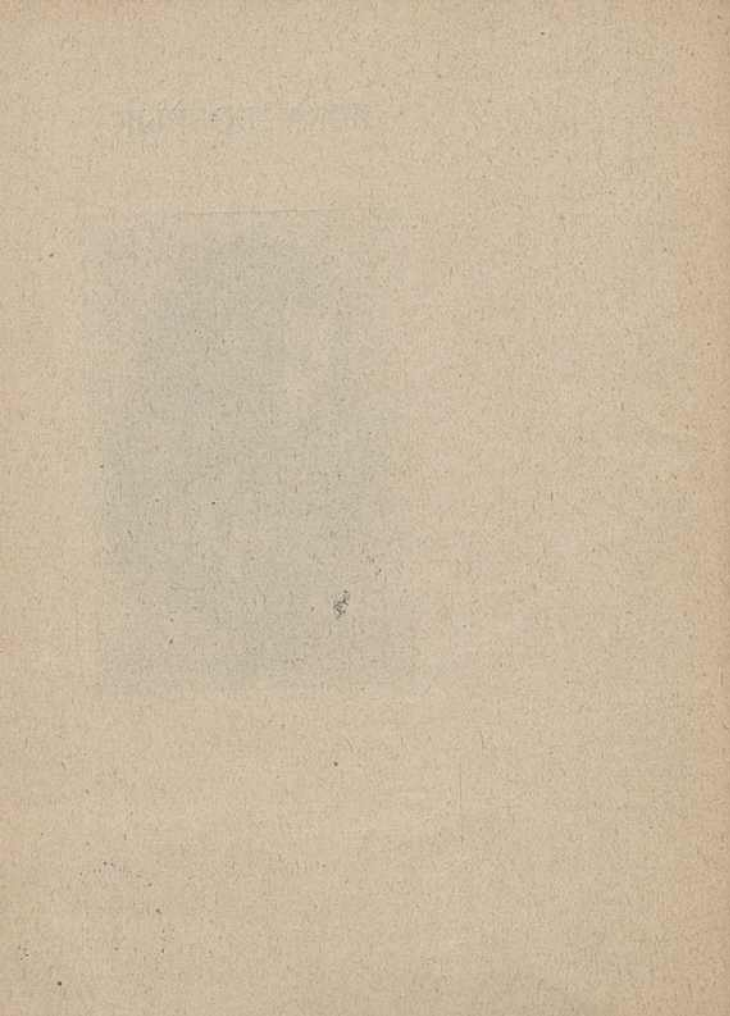
кажа Я. Бобрык.

Адчуваецца цывёрдны поступ наперад бяз
жалю, бяз стуку, бо маяк відаць—гэта заў-
трашні „ў пазалоце дзень“.

Рэдакцыйна-Выдавецкі
Адзел ЦБ Маладняка.

ЯНКА БОБРЫК

* * *

Ускацілася на гай
Цёмна-стракаты
Сонца журавінай,
І сьвятлом кармазынавым
Заліло у ліпах хаты...

Ой, крыніцай зазванілі
Сэрца майго струны,
Як апынуўся я
Сярод прыгожасьцяй
Палескае краіны.

ЛЮБЛЮ Я ВОСЕНЬ

Люблю я восень на Палесьсі:
прастор замоўк, а не застыў.
Укрыла шэрань стрэхі, вецьце...
На верасох—
лісты...
лісты...

Люблю я раніцу у восень,
бо раніцу люблю ў жыцьці.
Праз кучаравасьць стромкіх сосен
да сьветлых дзён
плысьці...
плысьці...

Плысьці ў прастор, на шлях нязнаны:
нязнанасьць і ў жыцьці вядзе,
пакуль лілёвасьцю засланы
ня вынікне у пазалоце дзень.

.

Люблю я восень на Палесьсі:
прастор замоўк, а не застыў.
Укрыла шэрань стрэхі, вецьце...
На верасох—
лісты...
лісты...

ПЕСЬНЯ І ПРАЦА

Эх, песьня,
Жыцьця асалода!
Векавечнай ты будзеш
Адна—
Суладжана з працай
Бяз золкасьці лёду,
Бы на скрыпцы
З струною
Струна.
Песьня і праца ў адно сугалосьсе
Зьвіліся,
Зьліліся,
Бруяцца ракой...
З табою мне выйсьці ў жыцьцё давялося
На стыку
Вялікіх вякоў.
Песьня гэта—
Пунсовае раньне
Запаліла ў грудзёх
Жыватворчы агонь...
Песьня працы,
Песьня змаганьня,
Нас да мэты вядзеш
Напралом!..

НА КАСАВІЦУ

Апранулася неба блакітам;
Усьміхнулася сонца прыгожае...
Ой, пашоў я балотам, ракітамі
Касіць з хлопцамі поплаў мурожны.

А наўкола раздольле, дый толькі...
Плешчуць песьні налева й направа...
Ў сэрцы радасьці, радасьці столькі,
Колькі сонца яскравага ў травах...

Сэрца б'ецца, сэрца ракоча
У тахт жаўранкавай песьні,
А ўдалі ды за лесам, ракою
Дажынаюць дзяўчаты з песьняй.

Эх, пайду!.. размахнуся касою,
Накідаю пракосаў навокал,
І наўю сенажаці я голаў,
І ўбяру яе чыста, як вока.

А як сонца пачне расставацца,
Прытулюся да рэчкі паціху...
Будуць хвалі ў асоках шаптацца.
Усплёскам хвалі мяне закалышуць...

.
Апранулася неба блакітам;
Усьміхнулася сонца прыгожае...
Ой, пашоў я балотам, ракітамі
Касіць з хлопцамі поплаў мурожны.

У С П А М І Н Ї

Дні праскакалі зайцам,
узьняўшы пыл слупом.
Я успомніў неяк зьнянацку
пра тое—як быў дзіцём.

Помню, о помню хвіліны:
вечар доўгі зімовы,
калі я слухаў навіны
дзядзькі старога Яўхіма...

Помню, я помню, як сёння,—
бацька прыходзіў з кузьні.
Замурзаны, чорны дазваньня,
ў кажусе кароценькім курным.

.
Бачу: хатка у гольлі
з маленькім вакенцам на поплаў.
Абапал дзьве стромкіх таполі
лапамі гладзяць ёй голаў...

Усё там цяпер—як бывала:
усё тое-ж жыцьцё ахапляе...

.
Каровы няма,
што калісьці на рогі брала...
Ну—брата, мяне не хапае...

УЛ. ДУБОУКУ

І было у восень. Я сказаў аднойчы:
больш не дакрануцца мае пальцы
струн...

Ул. Дубоўка.

Прывет табе з Палесься
ад пушчаў ды гаёў;
званлівай ліся песьняй,
як стромкіх дрэў гальлё.

Шумуй ты сьпевам вольным,
як хвалі на Вяльлі...
Каб водгук неўгамонны,
прасьвідраваў вякі.

Удар па струнах леры,—
хай песьня ўсё плыве, плыве...
Бо чуць яе прыемна,
таварыш і поэт...

Прывет табе з Палесься
ад пушчаў ды гаёў;
званлівай ліся песьняй,
як стромкіх дрэў гальлё.

У ДАРОЗЕ

Торба і Менск за плячыма,
Крывенькі кіёк у руках...
Наперадзе—мэта, радзіма
І ліпа з сукамі на дах...

Сонцам абмытыя грудзі
Аздаў жартаўліваму ветру;
Веру: ён іх не застудзіць...
Чупрыну-ж—хваёваму вецьцю...

Ашчаперыў лес я рукамі,
Вачыма упіўся ў прастор.
А потым уклечыў на камень
І рукі на сонца прасьцьцёр.

Беларуская хатка на ўзвышшы
Гасьцінна мяне прыняла.
Пялёсткамі сыпалі вішні...
Ні жалю, ні смутку
няма...

* * *

Клумнага дню
Вартаўнік—
Сонца агністае,
На расстаньні з ім:
Цалавалася.

І закрыўшыся хустачкай
З берагамі яскравымі—
Хмаркай сіня-шэраю:
Горка плакала...

Дыямэнтамі-сьлязьмі
Заліваючыся—
Лес званлівы аблівала
Бляскам залатым.

І праводзячы лавіла
Поглядам лупатым
Уцякаючы ў далі
Дзень гарлаты.

Клумнага дню
Вартаўнік—
Сонца агністае
Зьлезла адпачыць,
Каб назаўтра з большай сілай
Жыцьцё завіхрыць...

АЛЕСЬ ЗВОНАК

5 65724

БЕЛАРУСІ

Я помню дні... Паўстаньнямі палалі,
Палалі вёскі й сэрцы мужыкоў...
І ружавелі водблескамі далі...
Сьціхаў над краем звон акоў.

Я помню дні... Дваццаты партызаніў...
Сярмяжнай рацьцю ў зрэб'і ды лапцёх.
Шумелі дні...

Пажарамі й паўстаньнем
Ўставала новае жыцьцё.

Шумелі дні... Адзеўся край у чырвань,
Пабедай сьцягі веялі ўгары.
Дваццаты быў...
І панства з каранямі вырваў
Магутнай сілы ўзмах-парыў.

А з-за палёў стаптаных, зьбітых коньмі,
А з-за пажарышч, дзе яшчэ дым ня зьнік,
На новы шлях, на шлях магутна-вольны
Уставалі дні...

Другія дні.

О, вольны край! Ня будзеш больш ў няволі!..—
Ў грудзёх магутнай сіле не астыць...
І к новаму ў чырванавейныя раздольлі
Мы клалі новыя масты.

МЫ ТВАЕ ПРАЦОЎНЫЯ СЫНЫ

Мы твае працоўныя сыны,
Беларусь—краіна маладая.
За цябе змагаліся гадамі,
Аб табе калісьці сьнілі сны.

А цяпер... Ня тыя сёньня дні—
Ты калосіш вольнымі палямі...
І куды, куды ні глянеш—
Ўсюды ўбачыш радасьці агні.

Нават ў вёсцы дальняй і глухой,
Дзе, здаецца, ціха і маўкліва,—
Новым гоманам жыцьцё бурлівіць,
Новы сьпеў ў жалейках пастухоў.

Вольны край палямі распасьцёр
Залаціста-жытнёвыя нівы...
І шуміць, шуміць зялёнагрывы
Раскудрава-хмелявы прастор.

Ой, аб чым прасторы так шумяць!..
Разьліваюць песьні ў даль-бязьмежжа...
Гоман іх хмялёва-разьмяцежны—
Гэта гімны нашым вольным дням.

Зарасло мінулае быльлём;
Засталося толькі успамінам.
Новым дням мы правімакцябрыны,
Новым дням вітаньні ў песьнях шлём.

Перад намі—ў будучыну шлях,
Перад намі—вольная дарога.
Знаю: трэба сіл яшчэ, і—многа,
Каб другой зрабілася зямля.

Нас усіх адзін імпэт вядзе,
Хоць і часта рознаю дарогай,
Не здарма-ж мы лічым перамогай
Кожны новы, потам зьліты, дзень.

Поўны сіл мяцежна-маладых,
Не пакінуць працу нашы рукі.
Так, штодзень, у машынна-звонкім руху,
Год за годам прамінуць гады...

А тады убачым мы пару,
Аб якой бацькі ня сьнілі нават...
Дык шумі-ж, красуня-Беларусь
Нашых дзён, шумліваю дубровай!...

Беларусь—краіна дарагая!..
Я таксама твой радзімы сын...
Я люблю твае палі і гаі,
Ніў жытнёвых галасы...

Я люблю цябе, мой край сярмяжны,
Я люблю сыноў тваіх—сялян,
Бо і я ў палёх тваіх брадзяжыў,
Бо і я быў сын тваім палям...

Хай цяпер радней мне гулкі горад,
Яго вуліц стогалосы гул,
Усё-ж я помню, помню я прасторы—
Не пазбыць жытнёвую тугу...

Мо' затым і будзяць сэрца ўзмахі,
Ўзмахі вольна-вольнага прастору,
Як убачыў шыр жытнёвых шляхаў...
Ой, ды радасьць ўзьвіць было пра што!

А сустрэўся ў жыце—сялянінам,—
Як старому другу я быў рад...

Ой, цьвіці калінай над краінай,
Жыцьця новага чырвоная зара!

Мы сягонья поўны сіл мяцежных
У краіне молата й сярпа.
Ці-ж забыць нам край, дзе Белавежа,
Дзе уладараць кат, жандар і пан.

Ці-ж забыць, што стогнуць беларусы
Ў паднявольлі, як раней калісьь...
... Хутка быць Заходняй Беларусі
У вызваленчым полімі-агні.

Бо прыдзе час—
І змоўкнуць ланцугі...
Паўстануць мільёны на змаганьне...
Рака размые берагі...
... І заўтрашнім ўсміхнецца
Раньне...

А тады сусьвет будзе айчынай,
Прыдзе новая, інакшая пара;
Зацьвіце чырвонаю калінай
Новага

жыцьця
зара!

* * *

Так знаём гэты шолах хваёвы...
Так знаём гэты шопаг дуброў...
Лёгкай сьвежасьцю пах палыновы
Маю галаву хмеліць парой.

Глянй у шыр... Глянй у даль... Па-над сёламі
Галасы тонуць радасна ў сінях...
Толькі даль сінявее раздольлямі.
Толькі ветры калышуць асіны...

Дзе ні глянь—хіляць вецьце каліны,
Ды купаюцца далі ў траве...
Ой-жа ты, дарагая краіна,—
За цябе і з табою я ўвесь...

І ў шыры і ў далі раздольныя
Разгарнуліся травы густыя.
Дзе ні глянь—па-за борамі, полямі
Сёлы, вёскі мае, залатыя...

Ой, ты шыр! Шыр савецкага поля!..
Шыр-прастор вольным вольнай зямлі,
Аб табе шэпчуць песьні таполі,
Аб табе шалясьціць лісьце ліп...

Дзе ні глянь—сэрцу любыя, блізкія
Сенажаці й балоты й палі...
...Так знаём гэты пах хвой смалістых,
Так знаём гэты шолах калін...

ЗАХАДУ

Ня першы раз
прыносіць весткі тэлеграф...

Ня першы раз...

Ня першы й не апошні.

І ў кожнай стогны з-за аastroжных крат
ахвяраў новых,
цэлы шэраг ў кожнай.

З іх не адна

трывожна ў сэрцы адгукнецца...

І не адна

у сэрцы помстай забурліць:

што недзе там

кроў братня ільлецца

ў закованай аковамі зямлі;

што недзе там—

на гулкіх вуліцах Варшавы—

ў аastroжных сьценах,

ой, загінуў не адзін;

што правіць

зьверскую, крываваю расправу

астрог, бізун, жандарскі карабін.

І многа іх

дарогай слаўнаю пашлі настрэчу сьмерці...

Багінскі... Вечаркевіч...

Энгель... Глушка...

Відаць,
няволі ня стрымалі буйны сэрцы.

Відаць,
паном не закаваць ў аковы душы...

Вось сёння зноў—

хаўтурным маршам словы
ў вушшу трывожнай весткаю зьвіняць:

„расстрэлен

Ботвін—комуніст у Львове,
такога-та чысла, гадзіны, дня“...

Няхай!.. Няхай
загінуць сотні сёння!..

Але паўстаньне хваль
кывёю ня спыніць!..

На зьмену ім
прыдуць другіх мільёны,
каб вольнымі сустрэць другія дні!

На зьмену ім
прыдуць другіх мільёны—

на грозны шлях
паўстаньня й барацьбы.

І хваціць
пораху, вінтовак і патронаў,

каб вольным,
то ў няволі, быць.

Ў ПАПЛАВОХ

Ў паплавах...

Ў лугавінах ды імшыстых

Адцьвіталі паасеньням
палі...

І няведама—

Здалёку, ці то зблізку

Далятаў жалейкі ціхі ўсхліп...

Ў паплавах,

Ў прасторах шыза-сініх

Ой, ня пелі з ветрамі

Қаліны...

Ў мурагох, ў туманістых нізінах

Ня шаптаўся з травамі палын...

У далі... Праз поле,

Цераз поле

Калыхалі, далі сінь травой...

Дзесь няслася песьня з-за аколіц

І зьвінела песьня

Ў гольлі хвой.

Не забыць яшчэ

Тых даляў ўзоры

І жалейкі роднае мотыў...

Не здарма й цяпер

Так вабяць зоры,
Не здарма й цяпер
Завуць кусты...

...Так ня раз
Я з вамі разьвітаўся,
Залатыя хаты родных сёл.
Ну, а сам
Такім, як быў, застаўся,
І пашоў
Такім, як і прышоў.

А й люблю-ж вас,
Хаты дарагія!..
Ды садоў вішнёвых
Буйны сьмех...
І усьмешкі блізкія такія,
Залатыя ўсьмешкі
Жоўтых стрэх.

Часта вабіць
Пах пахучай ночкі,
Часта хочу
Ў травах патануць...
Ў лугавінах,
У асочна-сочных
Прабрадзяжыць ночку не адну.

Ня шумеце, вольхі маладыя!..
Не магу я
З вамі доўга быць.
Я ад вас
Пайду..
Пайду туды я,
Дзе граніт і сталь
Грыміць.
Бо заве мяне,
Заве упарта
Гул і звон
Гранітных гарадоў.
І пайду..
Пайду..
А мо' ня варта
Расставацца з нівай залатой?!

Але не!..
Затым, бадай, што з рана
Піў атруту я
Падвальных сьцен,
Не магу застацца з вамі,
Травы,
А пайду--дзе сталі звон расьце...

Ой, хутчэй-бы ты—чумазы горад!..
Ды прышоў,
Прышоў хутчэй ў палі...
Зазвінела-б поле у маторах,
Засьвяціў-бы свет
У лісьці ліп...

Хіліць вецер гнуткія каліны
Ды качае
Белы беразьняк...
Ў паплавах,
Ў зялёных лугавінах
Празвінела песьня не адна.
Ў мурагох,
Ў муравах імшыстых
Шапацеў
З мятліцаю алешнік.
У мурагох
Далёка дзесь, ці блізка
Комсамольцы
Пелі песьні...

І шумелі травы
Галасамі...
Звонам кос
Зьвінелі галасы...
Іплылі расістымі аўсамі
І танулі галасы ў аўсы...

Сьціхлі песьні...
Шчыра разьвітаўся,
Разьвітаўся я з палямi зноў.
І такім, як быў,
Такім застаўся,
І такім пашоў, як і прышоў...

Але іх напевы
Сэрцу блізкі,
Ўздыхі часта рвуцца к ім
З грудзей,
Я сказаў „бывайце!..“—далям мглі-
стым...

Хутка зноў скажу ім:
„Добры дзень!..“

КОМСАМОЛЬСКІ ВЕЧАР

Цёмны вечар паўзе з-за ваколіцы,
Цёмнатою к сялу падкрадаецца,
А ў завульлі гурба комсамольская
Песьні звонкай ракой заліваецца...

Ў сьвітку шэранькую, ночкай тканую,
Памаленьку палі апранаюцца,
А з палёў, што расою ўвабраныя,
Песьня рэхам ўтарыць-адгукаецца.

Зоркі з высі глядзяць—хітра міргаюць,
З цёмным вечарам, ой, як кахаюцца!..
А з вон песьні нясецца ў даль імглістую,
У шапатлівых палёх разьлягаецца.

Тонуць далі ў імгле за ваколіцай,
З небам цёмная ноч абнімаецца,
А ў завульлі гурба комсамольская
Песьні звонкай ракой заліваецца.

.

Эх, у вечар такі, ды з араваю,
Радасьць буйная плешча ўсплёскамі...
Вёскі-ж ўсе саламяна-кудравыя,
Ои, ды любяць жыцьцё комсамольскае!
Ну дык, хлопцы, даёш песьню бравую!..
Хай-жа з намі жыцьцё усьміхаецца!..

.
Ноч калышыцца ценьмі кудравымі...
Радасьць песень у даль расплываецца...

ВЕТРЫ

* * *

Вейцеса, песьні, вы сокалам,
Гордымі ўзмахамі слоў...
Ноч, ня шумі ты асокаю!..
Жудасным ўсплёскам балот.

Шэпчуць бярозы кудлатыя,
Сьцелецца сівы туман.
Шэпча над шэрымі хатамі
Стрэх саламяная цьма.

Трэплецца шумнымі гольлямі
Стройная здань тапалёў;
Сізым ўзьвіваецца голубам
Ноч па-над ціхім сялом.

Ой, ня шумеце дубровамі!
Ой, ня шумеце ў палёх!..
Ночкі мае чорнабровыя
З шэптам бярозавых слоў.

Травы, вы травы зялёныя,
Вамі я сэрца ўпаіў!..
Ветры, вы ветры залётныя,
Скуль вы?.. З якіх вы краін?..

Ветры гамоняць у зарасьлях,
Ветры пяюць сярод лоз...
Эх, абніму, ветры, зараз вас
Песьняй ахапкаю слоў.

Чую у песьнях алешнікаў
Гоман, раскацісты сьмех,
Буйныя песьні начлежнікаў,
Коняй ірзаньне у цьме...

Н О Ч Ї

Ночы вы, смугія ночы,
Любы, так любы вы мне...
З вамі здружыцца так хочу я,
Хочу бадзяцца у цьме...

З вамі мінулае ўспомню я,
Выкіну з песень тугу...
Ой, у альховых гармоніках
Чую ваш буйны разгул.

Гляну ў прасторы бязьмежныя,
Дрэмле краіна мая...
Сьвежасьць палыннымі межамі
Млявасьцю травы цяняць...

Месяц у хмарах купаецца,
Месяц за хмары залез;
Што-ж па кустох я цягаюся,
Мо' заблудзіўся ў імгле.

Ноч. Залатымі зарніцамі
Ўраз палыхне неба сінь.
У травах бяз сну, а прысьніцца мне
Дзіўнае ў краі маім.

Ноч. Валачуся адзін я—
Думкі ўстрывожылі сон.
Чую: краіна радзімая
Поўна жывых галасоў.

Чую: шапачуць з калінамі
Хмура-старыя дубы...
Край мой з палямі, далінамі!
Як-жа цябе ня любіць?!

Д А Р О Г А Ю

Тарахцяць па выбоях калёсы...
Па прасёлках дарога бяжыць...
Ці таму, што я зноў у дарозе,
Сэрца радасьцю звонкай дрыжыць!..

Ці таму сэрца б'ецца няўсьцішна,
Што ня тымі сустрэў я палі...
Жоўтых стрэх залатыя усьмешкі,
Звонкі шопат ля дрэмлючых ліп.

Чую, блізкі мне шопат у лісьці
Ля бярозавых шумных дуброў...
Ой, пад гэтакі шопат калісьці
Край акутаўся новай зарой!

Вёска!.. Вёска!.. ня тая ты сёння, —
Больш чужынцам паклонаў ня б'еш.
Дык прывет праз палі і загоны,
Ды ад гораду ймчу я табе...

Ї ізноў я па ніве кудлатай
Устрэну песьняю дзень залаты...
А калісьці—калісьці ў дваццатым
Пелі іншым нівы й кусты.

А цяпер—да комуны на новым парозе
Урачыста страчаем інакшыя дні.
Ці затым, што я зноў у дарозе,
Сэрца радасьцю звонкай зьвініць!..

* * *

Доўга быў прытулкам мне падвал,
Пратаміў маленства я ў падвале...
Толькі вуліц сьмех да волі зваў,
Толькі сонца, сонца к шчасьцю звала.

Што-ж... Былі такія дні, гады,
Бачыў брудных сьцен я толькі плесень...
Былі дні, што з вуснаў маладых
Ня лілася радасная песня.

Так было... І так бацькі жылі,
Так было... ды толькі так ня будзе,
Бо на вольна ўзоранай зямлі
Час ня той, ня тыя сталі й людзі.

Так... Калісь вясна мая
Ня зьвінела песняю зьвінячай—
Я ня знаў, што буду я пяць,
Я ня знаў, што шчасьце буду бачыць.

А цяпер, як раніцы узор
На стразе стальной пазалаціцца,
Ды гудкі, што кінуць гул ў прастор,
Адзавуцца рэхам у граніце,

Чую я... І знаю: наші дні
Нам куюць, куюць жыцьцё другое.
У пералівах радасьць прамяніць
Маю радасьць сонца залатое.

Я забыўся ўжо пра свой падвал,
Пра маленства... бруднасьць, сьцены ў плесьні.
А са мной на ўскраіне братва
Залівае пад гармонік песьні...

Прысьвячаецца Л.

* * *

Вясна мая!.. Вясна уся ў цьвяту,
Як неба сіль, як сіль васільк...
Рассыпаліся песьні там і тут—
Зьвіняць ў лістох і зблізку, і здалёк...

У цьвяту вясна—дзяўчына ўся у белым,—
У далях сільнее сіль-прастор...
Бяз хмелю галава п'янее хмелем.
Нашто успомніў я цябе, вясна мая, нашто?

Бо не вярнуць таго, што ўжо прашло.
Бо не вярнуць таго, што перажыта...
Нашто-ж руччом сваіх ўспамінаў слоў
Мне шчасьця нейкага другога зычыць...

Была вясна... Цьвілі прыгожа вільні
І белым цьветам сыпалі сады...
Як сон, як мара, любая усьмешка
Кранула рой пачуцьцяў маладых.

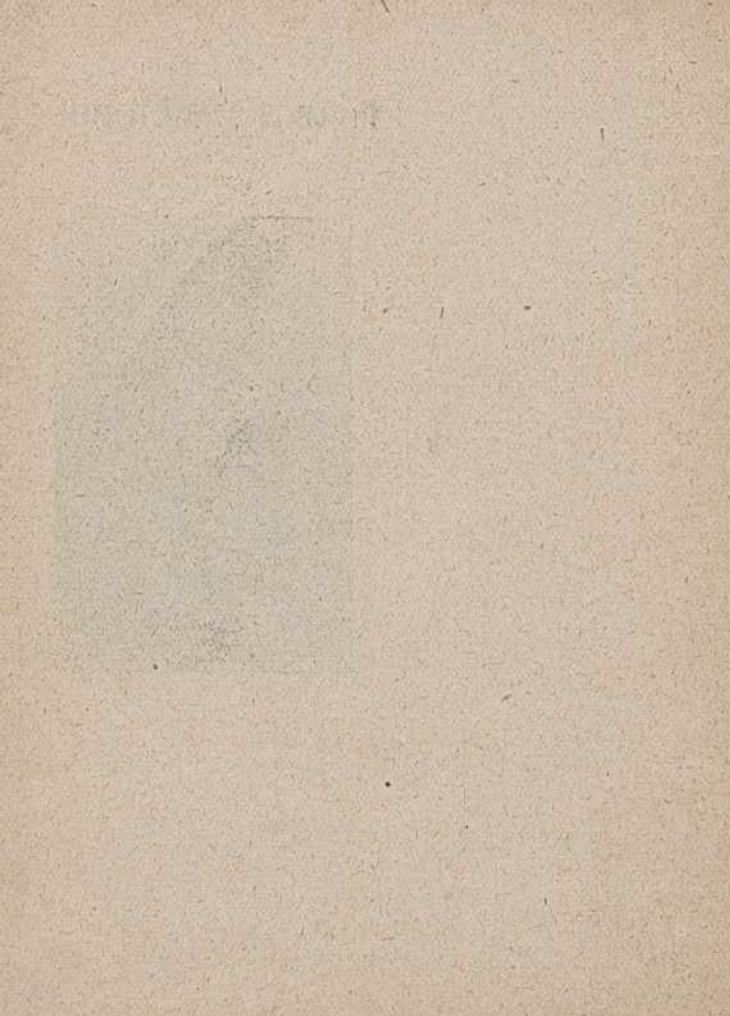
У сіль май, у сільня прасторы
Зьвінелі песьні, песьні пачуцьця;
А ў далі шумеў шумлівы горад,
Крынічыў хвалямі вясновага жыцьця.

Цьвіла вясна.. І шчасьце расцьвіло...
Як сон, як мара, шчасьце праляцела,
І вось цяпер журчаньнем ціхіх слоў
Цябе успомніў я, дзяўчына ў белым.

Успомніў я... цябе і Май-вясну
У восені з лістотай залатой.
І з вішняў тых, што ўжо зьбіраюцца заснуць,
Ня цьвет, а лісьці сыплюцца на дол...

ЯНКА ТУМІЛОВІЧ

ЛІПНЁВАЕ

У цемнату акунуўся вечар,
Ноч вясёлую зорамі ўкрыў,
А на вёсцы хвалюецца веча,
Толькі чуеш у клюбе скрып.

Ноч вясёлую зоры укрылі,
Нешта шэпчуць між сабой;
І праменьне—агнёвыя грывы—
Засыпае зямлю сяўбой.

Зоры шэпчуць між сабою,
Їх глынае далёкая сіль,
А у клюбе хлапцы сяўбою
Расыпаюць сьпелы машын.

Їм тут весела, весела сёньня,
Сёньня Ліпень—вялікі парад;
Успамінаюць, як нашы сёлы
Непакоіў лямант гармат.

Як палалі сялянскія стрэхі
І туляўся ў лясох карабін,
Белапанскі салдат з пацехай
Абсыпаў мужыка дажджом кпін.

Але што-ж?.. Цяпер хлопцам весела,
Цяпер думкі высейваюць марш,
Апантаных паноў мы завесілі
І сьмялей можна ўзяцца за „Маркса“.

*Комсамолу Заходняй Бела-
русі і Польшчы.*

Т А М...

Там...

дзе бруіцца
разгульны Нёман,
дзе шуміць
каля рэчкі трысьцё;
цяпер...

Шляхтай думка скована...

Эх!..

Ныцьцё навальніцы,
ныцьцё!

Так і

чуеш:

Гвалтуюць жандары,

Комсамол

заклікае Ўсход...

.

Наш адказ:

Мы сьмела ударым!..

Чуеш,

зьмена?—

новага ўсходы.

Толькі
слухай:
Катуюць вёскі;
ў Перэмышлі—
шалее „жонд“;
Бізуноў
звар'яцелых усплёскі
заглушаюць
сялянскі
загон.

Бізунамі
красуе Польшча;
белы „ожал“
смокча кроў!..

Эх!

Загінеш панская Польшча!..
Ня ўпільнуюць
цябе аковы.

Мы..
акропім
цябе праклёнам,
Тваю дзікасьць
загонім у вір!..

Ўскалыхнуцца
Комуны колёны,
Успаветраць
Варшавы
жвір!

ПАСТУХ

Расхіліла кудлы раніца,
Дыміць параю зямелька,
Мурава сьлязіцца п'яніцай,
Грае ў полі дзесь жалейка.

Зык разносіцца лагчынаю,
Увасланай коўдрай зелені;
Няма часу—хоча легчы ён
На мурожнае пасьцелі;

Няма часу прытуліцца...
Строчыць крокамі за быдлам;
Весялей жалейка льліся,
Пастухом быць не абрыдла.

На грудзёх упіўся ў шэрую—
Малады, юнацкі „КІМ“,
Ці-ж яму пастух ня верыць?..
Або ён яго ня сын?

Ня сумує—яму весела,
Думак рой—арліны лёт;
Гляне вечар—торбу зьвесіў
І пільней у карагод.

Расхіліла кудлы раніца,
Промень асьвяціў зямельку
Раць бунтарская—буяніцца,
Грае новы лад жалейка.

ЗАВОД

Расплыўся туман за ваконьніцай;
Устала шэрая раніца;
Засьмяялася весела сонца,—
Разам з заводам буяніцца.

Зазьвінела жалезнае горла.
Песьней ляскочуць калёсы;
Асілак сталёвы—горнам
Пачаў распаляць новы лёс нам.

Паняслося рэха ў аколіцу;
Прыбралася ў вопратку ніва.
Горад—заводам бурболіцца,
Грае сталёвае „жніва“...

Расплыўся туман за ваконьніцай.
Паглядае прыгожая раніца.
Разам з заводам сонца
Ў паветры сьвежым купаецца,

* * *

Ой, я помню...
 бруілася рэчка,
Распяваў свае песьні гай,
Усё сьціхла таемнасьцю нейкай,
А ў вачох—мітульга.

* * *

А ў вачох—
 вясновая ночка,
Распусьціўшы свае валасы,
Пазірала мне весела ў вочы
І напружаны зірк ў ёй застыў.

* * *

І напружаны
 рокат сэрца
Пакаціўся да пульхных грудзей,
Толькі лес нейкай зданьню—здаецца
Разам з ветрам у полі гудзе.

* * *

Разам з ветрам
у полі скавыча,
Паклон за паклонам кладзе...
Што-ж рабіць?.. Ужо юнацкі звычай
Каля рэчкі туляцца ў лазе.

* * *

Каля рэчкі
туляцца звонкай,
Ап'яняцца чадам вясны,
Толькі вецер—юнак стромкі—
Дзесь шапоча ў лісьці асін.

НАЧЛЕГ

Гэта сіль распаўзлася у небе,
Дзень вясёлы нанач лёг,
Развясёлая песня глебай
Строчыць з вёскі гурбой на начлег.

І зальлецца лес саматохай,
Загуляюць агнёвыя косы;
Юнакоў стары лес не спалохае,
У іх зьвіняць новых дзён калёсы.

Хай ляскача зубамі воўк сівы,
Ня убачыць ён коняй мышатых,
Маладняк Беларусі асіліць
Смаляной галавешкай кудлатага.

Ой, чарнявую ноч ласкача
Палыханьнем ўстрывожаны гром,
Быццам вёску лапцюжную хоча
У паветры падняць віхром.

А бадзёрым хлопцам весела,
Лоўж ім грае агнёвую польку,
Беларуская песня зьвесіла
Свае крыльлі тут, на прыгорку.

Распываецца ноч ліпнёвая,
Дзесь загукаў певень за лесам,
Пабляднела неба агнёвае,
Пачаў таяць чорны навес.

Сінява распаўзала з неба...
Запырхала сонца за хвойкай,
Развязаўшая песьня глебай
Строчыць у вёску стройна і лоўка.

Я П А К І Н У Ї

Вясны маладой пах салодкі
Па-над лесам узьвіўся высока,—
А ў ляшчыньніку шызы салоўка
Разьвясёлы разьліў шчокат.

А ў ляшчыньніку шызы салоўка
Сваім сьпевам лісьце трывожыў,
І вясна маладая за ўзгоркам
Тулялася ў руні збожжа.

І вясна—маладая красуня:
Сёньня радасьцю дні расіла;
Маё сэрца каханьнем красуе,
Наліваецца палкаю сілай.

Маё сэрца—палае каханьнем,
Ап'яняецца соладам вуснаў,
Засачылася думка па Ганьне
У мяне сягонья чамусьці.

Засачылася думка па мілай,
Што ў гаёчку жыве, пры дарозе,
Ой, я помню!.. Як стан мой абвілі
Яе ручкі ужо за парогам.

Ой, я помню касу, ды якую!..
Што трапаў цёпла-майскі вецер.
Ужо сонца ў ядлоўцы кукуе,
Я-ж пакінуў яе у вецьці.

Вясны маладой пах салодкі
Па-над лесам узвіўся высока
А ў ляшчыньніку шызы салоўка
Развязаёлы спыняў свой шчокат.

* * *

Захістаўся зялёны хвойнік,
Верхавінамі цешыць неба;
Не пайду я сягонья, ой, не,
Хоць і сэрца сумам гнэнбіць.

Не пайду я ў бор смаліны,
Дзе палашча вецер хвойкі:
Мяне горад дымны маніць
Ў свой мур высока-стромкі...

Ў маім сэрцы—кіпіць юнацтва,
На вучобу сьпяшаю—ў атаку;
Спавіла мае думкі Наста,
Акрыліла арліным махам.

На вучобе...—пад пахай „Ленін“—
Я сустрэў яе сінявокую,
Комсамольскую песьню пелі,
Быццам вецер у полі з асокаю.

З Ь М Е С Т.

Стар.

Прадмова 3

Я. Бобрык.

* Ускацілася на гай	9
* Люблю я восень	10
Песьня і праца	11
На касавіцу	12
Успаміны	14
Ул. Дубоўку	15
У дарозе	16
* Клумнага дню	17

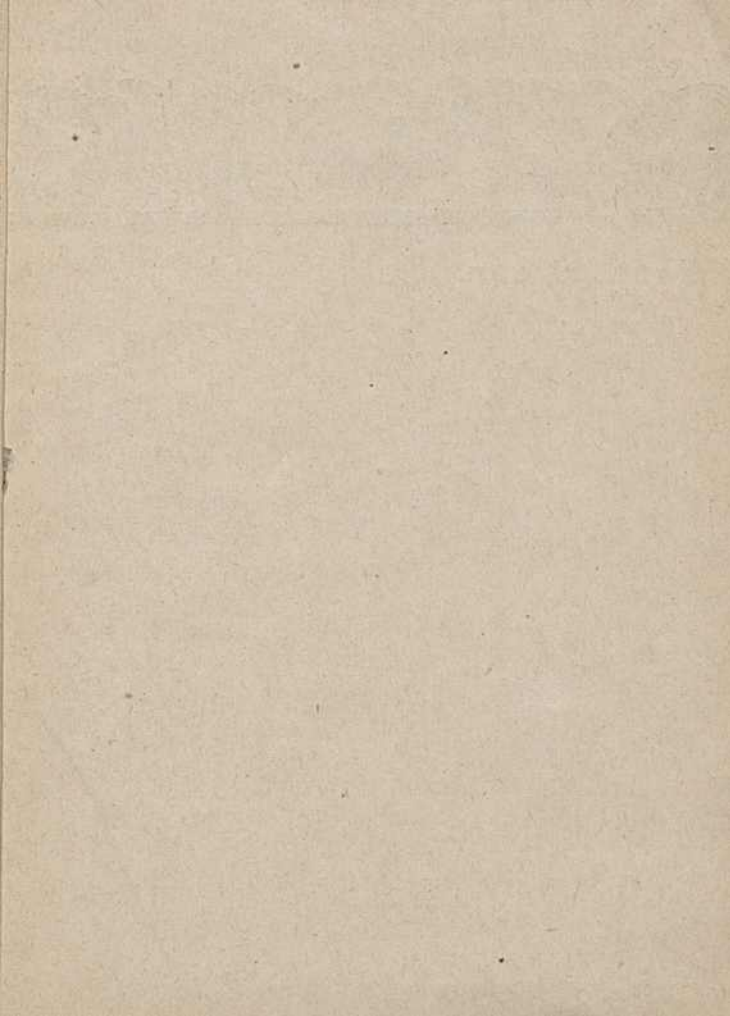
А. Звонак .

Беларусі	21
Мы твае працоўныя сыны	22
* Так знаём гэты шлох хваёры	26
Захаду	27
У паплавох	29
Комсамольскі вечар	31
Ветры	33
Ночы	38
Дарогаю	40
* Доўга быў прытулкам мне падчал	42
Прысьв. Лячаецца	44

Я. Туміловіч.

Ліпнёвае	49
Там	51
Пастух	53
Завод	55
* Ой, я помню	56
Начлег	58
Я пакінуў	60
* Захістаўся зялёны хвойнік	62

кн. 4

Цана 20 кап.

125

Бел. рдзезя
1001